



04-05

Veredicte del 55è Concurs de fotografia Festa dels Traginers



Col·lecció Honor NACIONAL Blanc i Negre MIQUEL PONS BASSA



1R Local Blanc i Negre ANTONIO RUIZ FORTES



1R Color Local JUAN CABALLERO JUNCAL

03-04

Taula rodona sobre Educació

08

'Sal a la ferida', al Casino

09

Entrevista a Lotta Gállego

- 02** Gràcies per la confiança
- 03** Taula rodona sobre l'ensenyament a Balsareny al llarg dels anys
- 04** Acta del veredict del 55è Concurs Nacional de Fotografia Festa dels Traginers
- 05** Imatges de Balsareny
- 06** Programa de la Festa Major
- 08** Lotta Gállego, l'altra judoka de la família
- 09** 'Sal a la ferida' al Casino
- 10** Recordant l'iceberg: microviolències, micromasclismes
- 11** Ruta geològica per Balsareny (I)
- 13** Primer casament civil a Balsareny, al Casino
- 14** Activitats a La Tempesta el mes d'abril
- 15** Ara fa... 40 anys. Jocs Olímpics escolars
- 16** 'Owen': una nova novel·la de Roger Garròs
La Biblioteca el mes de març
- 17** Resposta a Imatges de Balsareny
- 18** Sant Jordi, el dia del llibre i sant Marc: curiositats de l'Evangelí de Marc
- 19** Alfonso Robles Motos (1955-2025)
Meteorologia
Repte

Gràcies per la confiança

CCB

Com en altres ocasions hem informat, l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal ens envia gairebé cada any els resultats de les enquestes d'audiència que fa de cada publicació associada. Fa uns dies vàrem rebre els que corresponen a l'any 2025 referides al *Sarment*. L'estudi el realitza l'empresa Infortécnica, amb el suport del Departament de la Presidència de la Generalitat, i s'ha basat en 93 entrevistes telefòniques aleatòries fetes a persones de Balsareny de més de 16 anys entre l'octubre i el desembre de 2025 (amb un error màxim sobre el total de la mostra del 10,4 %).

Segons aquests resultats, el 85,5 % de la població ha llegit alguna vegada el *Sarment*. Per altra banda, el segueixen 1.711 persones de mitjana al mes, un 51 % de la població (sobre 3.354 habitants, l'1 de gener de 2025), que hi dediquen un temps mitjà d'audiència de 37,6 minuts durant el conjunt del mes. És el mateix que dir que tenim 57 lectors de mitjana al dia. Aquesta dada representa un 7 % de share de la premsa en paper. Si ho extrapolem a tota la població, es com si cada balsarenyenc llegís el *Sarment* 19,2 minuts al mes.

Per sexes, el llegeixen més els homes que les dones:

un 86,6 % dels homes l'ha llegit alguna vegada, per un 84,4 % les dones; i també hi dediquen més temps els homes —uns 19,6 minuts mensuals— que no pas les dones —uns 18,8 minuts al mes— (dades extrapolades a la població total de Balsareny).

Per últim, per edats, els que més llegeixen el *Sarmentsón* els més grans de 55 anys, amb un 87,2 % i un temps de dedicació de 21,4 minuts mensuals; seguit del grup d'entre 35 i 55 anys, amb un 86,8 % i un temps de 20,3 minuts al mes; i finalment els més petits de 35 anys, amb un 79,8 % i un temps de 15,2 minuts mensuals (totes aquestes dades també estan referides a tota la població, no només als seguidors).

Tot i el marge d'error amb el qual hem dit que s'ha fet l'estudi, estem satisfets de veure que d'alguna manera o altra, més o menys sovint, el *Sarment* el llegeixen força balsarenyencs. Ens en congratulem i en donem les gràcies, un cop més, a totes les persones associades; i també ho agraïm a les que el llegeixen

fora de casa, com a la Biblioteca o establiments com bars o perruqueries, i ens agradaria que aquests lectors se'n fessin socis per poder seguir millorant la revista. També volem fer un esment especial a tota la gent de fora de Balsareny, amb vincles al poble, a qui cada mes se'ls envia la publicació com a socis, que passen de la cinquantena, i que no han format part de les enquestes: per tant, encara farien pujar més la quota de lectura.

Per altra banda, amb aquestes dades a la vista, veiem que, tot i que els marges són força estrets, els que més llegeixen el *Sarmentsón* la gent gran. Ens agradaria que la gent jove el llegís més i pogués en el futur garantir la continuïtat de la revista.



Sarment

Edita: Cercle Cultural de Balsareny
Coordinador: Jordi Selgas
Composició: Gemma Rovira
Publicitat i promoció: Jordii Selgas
Redacció: Ramon Carreté, Lluïsa Coma, Joan Craviotto, Ferran Gállego, Laia González, Josep Gudayol, Martina Junyent, Elena Mendoza, Ana Pérez, Isidre Prat, Alfred Selgas, Jordi Selgas, Jordi Vilanova.
Imprimeix: Sadurní, comunicació gràfica-Navàs
Edició Blog: Ramon Carreté
Facebook: Xavier Novell

Junta del CCB
President: Joan Prat
Vicepresident: Isidre Prat
Secretària: Lluïsa Coma
Tresorer: Josep M. Sanfeliu
Vocals: Ramon Carreté, Ferran Gállego, Josep Gudayol, Martina Junyent, Antonio Manzano, Jordi Medina (Astroamics), Xavier Novell (La Garsa), Jordi Selgas (Sarment), Alfred Selgas i Jordi Vilanova.

Hi col·labora i dona suport:
 Parròquia de Santa Maria de Balsareny / AEIG Guillem de Balsareny / AMPA IE Guillem de Balsareny / Associació Els Ametllers / Balsareny Educa / Centre Excursionista de Balsareny / Centre Instructiu i Recreatiu / Claustre IE Guillem de Balsareny / Club d'Escacs Balsareny / Club d'Handbol Balsareny / Club Natació Balsareny / Els Pastorets de Balsareny / Fundació Casaldàliga / La Garsa / Penya Barcelonista Balsareny

Es escrits publicats al SARMENT no reflecteixen el pensament del CCB, sinó el del signant, entitat o persona. Només els signants <CCB> reflecteixen l'opinió del cercle.

Taula rodona sobre l'ensenyament a Balsareny al llarg dels anys

Lluïsa Coma - Fotos: Lluïsa Coma

En el marc dels actes del 8M, coordinats per la Regidoria d'Igualtat, el 18 de març es va celebrar una taula rodona dedicada a l'ensenyament a Balsareny al llarg dels anys. La iniciativa, impulsada pel Grup de Treball de Dones, va voler recollir vivències de diferents generacions per tal de reflectir els canvis educatius i socials al llarg del temps. Per acompanyar l'acte, es van exposar treballs d'alumnes d'èpoques passades i fotografies de grups escolars, que van contribuir a il·lustrar i contextualitzar els testimonis. La taula rodona va ser conduïda per **Llorenç Planes**, professor d'animació socio-cultural, entre altres titulacions.

La sessió es va estructurar en tres etapes. **La primera** (1945-1960), en plena postguerra, va comptar amb la participació de **Maria Pelafort**, de l'escola de la colònia tèxtil de Sant Esteve, i **Antoni Solà**, de l'escola nacional. Es va posar de manifest la diferència entre models educatius: un de caràcter religiós i un altre de titularitat estatal, ambdós marcats per una forta disciplina i un aprenentatge basat en aspectes molt bàsics de matemàtiques i llengua.

La segona etapa (1960-1974) va reflectir una certa obertura. Hi van intervenir **José Antonio Neiro** (escola nacional de nens), **Ana López** (escola Nacional de nenes), **Paqui Expósito** (germanes Dominiques de l'Anunciata), **Joan Prat Obradors** (escola parroquial Sant Josep) i **Maria Josep Bonillo**, que va viure tant l'etapa de les monges com la



transició cap a l'ensenyament mixt i el darrer curs a l'escola Guillem de Balsareny, que s'acabava d'inaugurar l'any 1974. També hi va participar **Montse Sabala**, que va explicar la preparació per accedir al batxillerat.

La tercera etapa s'inicia el 1974 amb la inauguració de l'escola Guillem de Balsareny. **Laura Casaldàliga** va aportar el seu testimoni com a alumna que ja hi va cursar tota l'EGB, en un context educatiu més modern i integrador.

Al llarg de la conversa, es van evidenciar diferències importants entre períodes. Sobre tot, la primera etapa es caracteritzava per una autoritat molt marcada i per la transmissió de valors rígids, tot i que va continuar en la segona etapa. En aquest context, els càstigs eren habituals en alguns centres, especialment a l'escola nacional i a la parroquial. El càstig físic —com bufetades o altres formes de correcció— coexistia amb altres pràctiques com fer posar els alumnes de cara a la paret, de genolls o enviar-los a espais com el “quarto de les rates”. També es van esmentar formes de sanció més subtils, com la humiliació o l'aïllament. En canvi, segons els testimonis, a l'escola de les monges la pràctica de

pegar no s'utilitzava.

Un altre aspecte destacat va ser la separació estricta entre nens i nenes fins al curs 1972-73. Aquesta diferenciació també es reflectia en els continguts: les nenes feien “labors” i se'ls inculcaven uns valors de bones mestresses de casa. Algunes altres activitats també eren una mica diferenciades entre nens i nenes, per exemple la gimnàstica. També es van comentar qüestions com l'ús d'uniformes o bates i episodis com la vaga de les alumnes de les monges per poder portar pantalons.

Es va recordar com a especial, el cas d'una alumna que va assistir sola a una classe de nens per poder cursar el batxillerat. Cal dir que, després del primer ensurt la van tractar de meravella. Va fer la reflexió que en venir de l'escola de les monges va trobar un canvi important: la religió no hi era gaire present, els càstigs eren força violents amb els nens, hi havia diferències excessives entre els alumnes, etc.

Pel que fa als continguts, la presència de la “història sagrada” era una matèria habitual a totes les escoles. La llengua d'ensenyament era el castellà, amb un enfocament

centrat en l'ortografia, la gramàtica, l'aritmètica i la geografia.

Amb la introducció progressiva de l'educació mixta, els canvis inicialment no van alterar gaire les relacions entre l'alumnat, però la unificació de totes les escoles a l'edifici del Guillem de Balsareny sí que va representar una transformació més profunda, tant per l'augment d'alumnes com per la diversitat del professorat. Un professorat que a l'escola nacional, majoritàriament, els destinaven a Catalunya des de les diverses províncies d'Espanya.

També es va destacar la figura del Sr. Francisco García, de l'escola parroquial, considerat innovador: va impulsar una associació de pares, va crear un hort escolar, va fomentar l'esport i activitats culturals, i va ampliar els espais de joc, tot adaptant-se a un context social en canvi. Tot i així va conviure amb persones de dos espais locals i va saber nedar i guardar la roba.

Finalment, en l'etapa des de 1974, es consolida un model educatiu mixt i normalitzat, amb assignatures comunes, la desaparició de pràctiques com les labors o el res obligatori, i la incorporació progressiva del català com a llengua d'ensenyament, la intro- >>>

ducció d'activitats extraescolars, etc. Cal destacar que a la representant d'aquesta etapa se li feia estrany la separació de gènere, els càstigs, els mestres enviats forçosos a Catalunya, tot i que encara ho van viure en els primers anys.

Malgrat les dificultats d'algunes èpoques, tots els

participants van coincidir a recordar l'escola com un espai de convivència i de construcció de vincles personals, que han perdurat al llarg del temps i, que malgrat la rigidesa i la formació tan precària pesen més els bons records, tot i que no oblidem actituds i comportaments de mestres que "feien mal".



Acta del veredictes del 55è Concurs Nacional de Fotografia Festa dels Traginers

Sarment - Fotos: Jordi Sarri

Es reuneixen a la Sala el Sindicat els Srs.: **JOSEP RECIO ROMAGUERA** (de l'Agrupació fotogràfica de Blanes), **MIQUEL RODRÍGUEZ MARTÍNEZ** (de l'Associació fotogràfica de Badia del Vallès) i **BARTOLOMÉ GONZÁLEZ PÉREZ** (de l'Agrupació Foto Club Sallent); els quals es constitueixen en el Jurat del 55è Concurs Nacional de Fotografia Festa dels Traginers. Per unanimitat han emès el següent veredictes:

PREMI CONCURS INSTAGRAM

CARLES ESTRADA SERRA, de Navàs

PREMI NACIONAL DE CREACIÓ DIGITAL

Primer Premi: **FRANCISCO ESPEJO SANCHEZ**, de Terrassa

Segon Premi: **PEDRO GALLARDO MARTÍNEZ**, de Badia del Vallès

Tercer Premi: **JOSÉ PÉREZ OSORIO**, de Terrassa

PREMI NACIONAL DE COLOR

Primer Premi: **JOSÉ PÉREZ OSORIO**, de Terrassa

Segon Premi: **AGUSTÍN PADILLA CARREÑO**, de Badia del Vallès

Tercer Premi: **FRANCISCO**



MUÑOZ OSORIO, de Terrassa

PREMI LOCAL DE COLOR

Primer Premi: **JUAN CABALLERO JUNCAL**

Segon Premi: **ANTONIO RUIZ FORTES**

Tercer Premi: **YOLI IZQUIERDO SÂNCHEZ**

PREMI NACIONAL DE RETRAT DE TRAGINER

Primer Premi: **MANUEL GALLART PABLO**, de Montcada i Reixac

Segon Premi: **AGUSTÍN PADILLA CARREÑO**, de Badia del Vallès

Tercer Premi: **JOSÉ PÉREZ OSORIO**, de Terrassa

PREMI NACIONAL DE BLANC I NEGRE

Col·lecció d'honor: **MIQUEL PONS BASSAS**, de Cerdanyola del Vallès

Primer Premi: **ANTONI BOIXADORS MAS**, de Terrassa

Segon Premi: **LLUÍS CUMINAL MOLLERA**, d'Arbúcies

Tercer Premi: **JUAN CABALLERO JUNCAL**, de Balsareny

Quart Premi: **MANUEL GALLART PABLO**, de Montcada i Reixac

Cinquè Premi: **JOSÉ PÉREZ OSORIO**, de Terrassa

Printer Premi: **ANTONIO**

RUIZ FORTES

Segon Premi: **ISIS CANALES HERRERA**

Tercer Premi: **MERITXELL JIMÉNEZ RAMÍREZ**

I perquè en quedi constància signen l'acta a Balsareny, el 29 de març de 2026.

Josep Recio Romaguera, Miquel Rodríguez Martínez, Bartolomé González Pérez

Nota: Vegeu al blog de Sarment totes les fotografies premiades.





1r Nacional Blanc i Negre
ANTONI BOIXADOS MAS



1R Color Nacional
JOSÉ PEREZ OSORIO



2n Color Local
ANTONIO RUIZ FORTES



3r Color Local
YOLI IZQUIERDO SANCHEZ



1R Creació Digital
FRANCISCO ESPEJO SANCHEZ



2n Local Blanc i Negre
ISIS CANALES HERRERA



3r Local Blanc i Negre
MERITXELL JIMÉNEZ RAMIREZ



1r Retrat de Traginer
AGUSTIN PADILLA CARREÑO



1r Instagram
CARLES ESTRADA SERRA

Imatges de Balsareny

Isidre Prat Obradors · Foto: *Isidre Prat*

Coneixeu on correspon aquesta fotografia i podeu explicar-nos de què es tracta? Es troba o bé al terme de Balsareny o bé molt a prop. Recordeu que els termes fronterers són Castellnou de Bages, Gaià, Navàs i Sallent. Podeu veure la imatge al nostre blog: www.sarment.blogspot.com. Més endavant, en aquest mateix número, trobareu la resposta.



Programa de la Festa Major

Sarment

A mitjans d'abril s'ha distribuït per les cases el programa de la festa major de 2026. En el *Sarment* de maig, i abans per les xarxes socials, farem un ampli reportatge escrit i fotogràfic dels principals actes que s'hi hauran celebrat. Mentrestant, al tancament de l'edició d'abril, ens limitem a anunciar alguns dels esdeveniments programats.

El diumenge 19, la XXIII Trobada Gegantera, organitzada pels Geganters i Grallers de Balsareny. Dilluns dia 20, a la Biblioteca, taller infantil "Fem un conte". Dimecres 22, taller de punts de llibre a cura de l'Espai Jove. Dijous 23, diada de Sant Jordi, parades de llibres i roses i lliurament, a la Biblioteca, dels premis del concurs literari de Sant Marc.

Divendres 24, jocs de cucanya a la plaça de la Mel; i al Sindicat, el show del grup "La Il·lusió". Al vespre, el pregó de la Festa (enguany a càrrec del Cercle Cultural de Balsareny, com a reconeixement als 50 anys de l'entitat, distinció que agraim); gran

repic de campanes a cura dels Campaners de Balsareny; botifarrada popular, a càrrec de la colla de Geganters i Grallers Els K+ Sonen; i a la mitjanit, al poliesportiu, concert de la Big Bandida i Mon DJ.

Dissabte 25, diada de Sant Marc, bon jorn al veïnat pels Bastoners de Balsareny; benedicció i distribució del Pannellet de Sant Marc; celebració de l'Eucaristia i gran repic de campanes pels Campaners; i a migdia a la plaça de l'Església, els tradicionals Balls de Sant Marc, amb els Dansaires dels Pastorets, els Bastoners, les colles de Ball de la Faixa i Bastoners de l'Institut Escola, les colles dels Geganters de Balsareny i Els K+ Sonen, i ballada de sardanes.

A la tarda, al Casino, el Cafè Concert amb l'Orquestra Rosaleda; a les 6, concentració de Pubillatge i cercavila fins al Sindicat, on es farà el relleu i proclamació de la Pubilla i l'Hereu de Balsareny. Al vespre, un Cercatapes a cura del Consell de Joventut; i a la nit, al pavelló, concert amb Héroes de la Antàrtida,

DJ Sangu i DJ Trapella.

Diumenge 26 al matí, comitiva dels Traginers d'Honor i descoberta de les plaques commemoratives; al Sindicat, lliurament dels premis del 55è Concurs de Fotografia festa dels Traginers; i celebració del 30è aniversari del Grup de Recerca amb gossos de la Creu Roja, a cura d'ERIE Els Tres Pins. A migdia, concert infantil amb Els Atrapasomnis; a la tarda, al Trull, la Cagada de la Mula; llançament d'ous des del campanar, a cura del Consell de Joventut i Espai Jove; a les 6 al Sindicat, gran concert amb l'Orquestra Selvatana, i a les 8, ball de tarda amb la mateixa orquestra.

Finalment, dilluns 27 a migdia, espectacle infantil "La llebre i la tortuga", de Teatre Nu, a la plaça de la Mel; a la tarda, al Sindicat, actuació de Pep Plaza amb "El subs-

titut"; i al vespre, a la plaça de l'Església, cloenda de la festa amb castell de focs a càrrec de la Colla Peta Fluix.

Del 24 al 26 d'abril es podrà visitar l'exposició de les fotografies premiades. I el dia 1 de maig, a la Colònia Soldevila, Dia de les Colònies Industrials de l'Alt Llobregat, amb un itinerari circular, dinar popular i audició de sardanes amb la Cobla Ciutat de Granollers. Els dies de la Festa hi haurà fira d'atraccions i food-trucks a la zona esportiva del polígon. En conjunt, una programació variada i participada per les entitats locals. Gaudim-ne.



LA TEMPESTA
libreria · cafeteria · espai cultural

Ctra. de Moià, 3 - Balsareny · letempesta.libreria@gmail.com · 699 77 63 54 · @letempesta_libreria

LA BARBERIA
BALSARENY

Carretera de Manresa, 18
Tel. 696 21 78 61 - BALSARENY

Sensada Solà
assessors

ssa@sensadasola.com

Ctra. Berga, 14
Balsareny

Tel. 93 8396230 Fax 93 8200020

LA PAROCKIA
cafeteria musical

Barcelona, 4 - BALSARENY
Tel. 93 820 04 32

laparockia@gmail.com
Facebook: parockia

cions

RAÓ #985 NARCÍS

“Passar menys
temps aquí, per
passar més temps
amb els meus”

TENIM

**8 MILIONS
DE RAONS**
per disposar
d'un finançament
propi

I ARA

**4.686
MILIONS
D'EUROS MÉS**
per arribar
on volem arribar

gen.cat/noumodeldefinançament



Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tothom!!!

Lotta Gállego, l'altra judoka de la família

Lluïsa Coma · Fotos: Arxiu Lotta Gállego

La Lotta és l'altra guanyadora de judo a la família Gállego-González (recordem que al Sarment d'abril de l'any passat entrevistàvem la seva germana Milena). La Lotta ha participat darrerament en diversos campionats, on ha obtingut posicions excel·lents. Actualment entrena a Esport7, a Manresa, tot i que durant uns anys també va practicar judo a Navàs. Durant l'entrevista, la Lotta deixa clar que ella viu el judo com un esport, centrant-se en la tècnica i la competició.

Lotta, ens podries explicar a quina categoria pertany i quins campionats has disputat?

Pertanyo a la categoria infantil, en la categoria de pes de menys de 40 kg. El passat 14 de febrer vaig quedar en segona posició als Campionats de Catalunya que es van celebrar a Barcelona i, el 8 de març vaig quedar cinquena a la Supercopa d'Espanya a Alacant.

En què consisteixen els teus entrenaments?

Practiquem tècniques que després podem aplicar als combats. Com que soc baixeta, practico moltes tècniques de genolls per entrar

per sota. Cada tècnica té un nom específic, com ara *ippon-kouchi*, *ippon* de genolls i *morote* de genolls.

Tots aquests noms són d'origen japonès?

Sí, la majoria de termes que utilitzem provenen del japonès: les tècniques, les puntuacions i fins i tot l'espai on practiquem. Moltes d'aquestes paraules tenen un significat precís i també és un llenguatge internacional en el món del judo.

En què consisteix un combat?

Un combat és entre dues persones de la mateixa categoria i dura uns tres minuts. De vegades, si en acabar el temps estem empatades, es fa el que s'anomena *Golden Score*, i el combat continua fins que hi ha una guanyadora.

Com funcionen les puntuacions?

Hi ha diferents puntuacions: el *yuko*, quan el contrincant cau de costat; l'has tombat, però el combat segueix. El *waza-ari*, quan toques amb mitja esquena a terra, i el combat també segueix. I l'*ippon*, quan el contrincant cau completament d'esquena; aleshores el combat s'acaba. Quan el combat segueix a terra

l'objectiu és immobilitzar el contrincant durant vint segons, que equival a un *ippon* i et fa guanyar el combat. En categories superiors (de cadet en amunt) també pots guanyar a terra per abandonament del contrincant per luxació de braç o estrangulació.

Quan hi ha més de deu participants es fan eliminatòries amb repesca. Si n'hi ha menys de deu es fan lliguetes.

Tot i que parles de combats, el judo no és un esport agressiu, oi?

No, no ho és. Tot i que lluitem i caiem durant els combats, no és gens violent. Les tècniques serveixen per aprendre a caure i quan immobilitzem o tombem el contrari, és durant un temps permès.

Els guanys no se celebren amb excessos: saludes el rival i te'n vas respectuosament i més tard, al podi, reculls la teva medalla o copa sense grans celebracions. A les Copes d'Espanya, fins i tot pugem al podi els 5è i 7è classificats.

El judo és pot practicar fins a edat avançada?

Sí, perquè quan ets més gran pots adaptar el judo que practiques a les teves capacitats: pots centrar-te més en la lluita a terra, per exemple. Aprens a caure, treballes l'equilibri, la flexibilitat, la coordinació i la concentració. Nosaltres tam-



bé combinem el judo terra amb el judo dret en els entrenaments.

Què sents quan guanyes o millores tant en aquest esport?

Sento una gran satisfacció personal. Com que fa anys que practico judo, m'hi sento molt enganxada. M'agrada, m'exigeix concentració i esforç i penso continuar practicant-lo.

La Lotta s'expressa amb facilitat i mostra una clara comprensió de la seva evolució en el judo. Les competicions exigeixen constància, i la família ha d'adaptar-se als desplaçaments i, a temporades, els caps de setmana estan ocupats. Tot i això, ho viu amb satisfacció, ja que el judo s'ha convertit en un entreteniment familiar. Tot i tenir altres activitats, com l'escoltisme o la música, la Lotta té clar que el judo és la seva preferència.



'Sal a la ferida' al Casino

Isidre Prat

Sal a la ferida és el títol d'un documental estrenat fa poc, que tracta del problema ambiental que suposen els runams salins de les mines de Sallent i Súria, sobretot per la salinització de l'aigua del riu.

Balsareny es va afegir als nombrosos municipis en què s'ha passat el vídeo. És un problema que ens afecta molt directament per proximitat i perquè també tenim el runam de Vilaforns, on certament el 2011 es va fer una acció impermeabilitzant el runam i plantant-hi espècies vegetals; però que no sabem si és fiable al cent per cent, ja que la sal hi és enterrada a sota i podria donar problemes en un futur. Sí que és cert que, al principi, la salinització de l'aigua es va reduir dràsticament.

L'audiovisual es va projectar al teatre del Casino divendres 10 d'abril a la tarda, en un acte organitzat per la Fundació Pere Casaldàliga, La Garsa i el mateix Casino. Va presentar l'acte **Glòria Casaldàliga**, presidenta de la Fundació; seguida de **Xavi Novell**, activista de la Garsa; i **Laura Bonet**, presidenta del Centre Instructiu i Recreatiu. Tots van dir unes paraules de benvinguda i agraïment a la quarantena d'assistents per l'interès que havia suscitat el tema.

Tot seguit es va projectar el vídeo, de 41 minuts de durada, produït per Moritz Drumel, amb direcció de **Lee Beritutti**, i gravació i muntatge de **Mar Sala**; amb el suport del mitjà El Salto, que investiga l'impacte de la multinacional israeliana ICL al Bages i la guerra per l'aigua a Catalunya. En el vídeo surten

comentaris a favor i en contra de l'activitat minera, i el testimoni directe de diverses persones: entre les quals, **Jep Ribera** i **Enriqueta Codina**, professors jubilats, activistes i membres de Prou Sal; **Josep** i **Anna**, pagesos de la granja Planes; l'advocat **Climent Fernández**; **Máximo de la Corte**, exminer d'ICL Iberia i membre de la CGT; i **Josep Guitart**, de la Unió de Pagesos. Tots expliquen el problema des de la seva perspectiva i demanen solucions.

L'any 2014, una sentència del Jutjat Penal de Manresa imposava a l'empresa la recuperació ecològica de la zona, però amb un termini massa llarg, de 50 anys. En l'anomenat Pla Fènix (amb el qual es va tancar la mina de Vilaforns-Sallent i es va traslladar tota la producció a Súria), l'empresa plantejava purificar sal a partir del runam, per a la qual cosa faria falta més aigua de la que ja consumeix l'empresa; aigua que la Generalitat ens cobra a tothom per sanejar-la i que després regala a ICL perquè la torni a salinitzar. Els testimonis es queixen que en lloc de pagar l'aigua qui la contamina, aquí són els contaminats els que han d'anar pagant. També cal dir que no demanen pas que es tanqui la mina.

Jep Ribera i Enriqueta Codina expliquen que Prou Sal, amb els Comuns i la CUP, van presentar una moció al Consell Comarcal on argumentaven tota la problemàtica i demanaven fer un estudi imparcial que avaluï les possibilitats de desfer-se del runam, però la moció va ser rebutjada. Cal dir que, en el cas de Súria, es tem que el runam encara anirà creixent, perquè és on es treballa ac-



tualment. D'alguna manera, sembla que l'administració no respon i, segons l'advocat Fernández, s'intueix un tracte de favor a l'empresa.

Per altra banda, el documental dona veu als treballadors, i explica que el març de 2024 el Comitè d'Empresa de Súria va emetre un comunicat defensant la seva activitat davant les creixents mobilitzacions contra ICL.

També hi parla l'alcalde de Sallent, **Oriol Ribalta**, que va més enllà i diu que s'ha creat la Comissió de la Mineria de Sallent, amb tots els grups polítics del poble, entitats socials i ecologistes, per veure què es pot fer en el futur, no només per eliminar el runam sinó també per revitalitzar tota la zona minera.

Per completar el documental intervé **Nora Miralles**, investigadora de l'Observatori de Drets Humans i Empreses de la Mediterrània, que parla

d'un altre greuge: l'empresa ICL, israeliana, és còmplice també de la guerra contra Palestina, ja que expliquen que intervé en la fabricació de fòsfor blanc i altres tòxics usats com a explosius en la guerra contra la població civil de Palestina i del Líban. Corroboren això **Baha Hilo**, activista palestí, i **Yara Abde-Ikhalek**, investigadora urbana i membre de Public Works Studio.

Per últim, **Anna**, membre de Boicot ICL, explica la campanya promoguda des de Manresa per demanar que ICL marxi del nostre país. De moment, han aconseguit que el teatre Kursaal, la FUB i la UPC trenquin els vincles que tenien amb ICL. Com a idea final es reclama la renacionalització de l'empresa de la mina, com havia estat abans, i que ICL pagui el deute que té.

Acabat el documental, els assistents, disposats en >>>

un gran cercle, van mantenir un llarg i interessant col·loqui sobre el tema, amb la presència física de Jep Ribera, Enriqueta Codina, Màximo de la Corte i Jonathan Márquez, l'únic miner en actiu de la sala, a qui es van adreçar també diverses qüestions i va

donar el seu punt de vista com a treballador, també partidari de la restauració del runam i que l'empresa compleixi.

Tot el documental està subtítulat en castellà, per tal que arribi, a través de les xarxes, fora dels Països Catalans. No

és casual que se'n fes el passatge a molts llocs la primera quinzena d'abril, sinó que va servir de preàmbul d'una acció que

va convocar a Sallent el moviment ecologista "Revoltes de la Terra" per al cap de setmana del 18 i 19 d'abril.

www.youtube.com/watch?v=6d17MzThhOc

Recordant l'iceberg: microviolències, micromasclismes

Laia González Pujades · Il·lustració: ChatGPT

Probablement ja havíeu vist abans una infografia semblant a la de la imatge, ja que el concepte de l'iceberg s'utilitza habitualment per explicar el funcionament i la sustentació de les violències masclistes. O potser és la primera vegada que veus aquesta representació.

En qualsevol cas, mai no està de més recordar aquest concepte. L'iceberg de les violències masclistes representa, a la part superior, les que estan a la superfície, aquelles accions que rebem les dones i que són **visibles**, aquelles que tenen volada, que sentim a les notícies, de les quals tenim dades esfereïdores i que són només una petita part del volum real de l'iceberg. A la part inferior, sota l'aigua, s'hi amaga la resta del gran volum: una sèrie de conceptes que sustenten la punta de l'iceberg, accions **invisibles** o **difícils de detectar** que fan de base perquè allò visible pugui passar.

També es parla de formes explícites o subtils de violència. Les **explícites** són aquelles que estan a la superfície, mentre que les **subtils** són les de les profunditats, que costen de percebre.

Precisament el concepte d'iceberg vol aportar visibilitat a tota aquesta part que queda amagada: si només ens mirem la desigualtat de gènere i les violències masclistes des de la superfície, a vista d'ocell, veurem únicament la punta de l'iceberg (el gran titular); però allò abundant i on podem incidir a fer canvis en el nostre dia a dia és a les profunditats: **tot allò difícil de veure però que fa un gran suport**.

Avui voldria centrar-me a parlar de les microviolències i els micromasclismes, explicar què són i donar-ne exemples concrets. Si us hi fixeu, en l'iceberg de les violències, apareixen al fons de tot, és a dir, són invisibles, difícils de detectar, abundants i sustenten el sistema.

Com explica la periodista Judith Hernández, el psicòleg Luis Bonino va ser el primer a utilitzar el terme micromasclisme, entès com "els comportaments invisibles de violència i dominació que gairebé tots els homes realitzen de manera quotidiana en l'àmbit de la parella". El significat que s'atorga actualment al terme s'ha ampliat fins a definir-se com qualsevol mostra subtil socialment acceptada de sexisme i masclisme a la vida quotidiana. Són actituds tan arrelades a la cultura que s'acostumen a tolerar i a invisibilitzar, de manera que es perpetua el patriarcat. És important destacar que el terme micro no fa referència a 'poc important' sinó a 'poc visible', i és d'aquesta manera que les relacions de dominació segueixen vigents de manera invisible, essent tolerades i mantingudes en el temps.

Vegem ara el que millor s'entén: la pràctica. Alguns exemples de microviolències o micromasclismes que ens

trobem les dones en el nostre dia a dia, entre moltíssims altres, poden ser:

A casa

- Donar per fet que ella s'encarregarà de netejar o cuinar, sense ni preguntar.
- Dir-li "ajudo a casa" en lloc d'assumir que és responsabilitat compartida.
- Interrompre-la constantment quan parla en una conversa familiar.
- Criticar més la seva manera de vestir que la d'un home en el mateix context.

A la feina o estudis

- Explicar-li una cosa òbvia com si no la pogués entendre (*mansplaining*).
- Donar més credibilitat a la idea d'un home, encara que ella l'hagi dit primer.
- Assignar-li tasques "de cures" (organitzar, prendre notes) per defecte.
- Fer comentaris com "ets molt bona per ser dona" o "no sembles tan emocional".

»»»

Mercè Centre Mèdic

home - dona
PERRUQUERIA ESTÈTICA

Sant Domènec, 41 - BALSARENY
Tel. 93 839 60 47

portespuiq

PORTES METÀL·LIQUES - BARANES
FERRO - ALUMINI - INOX

93 839 65 87 - 639 382 050
La Rabeia - 08660 Balsareny
portespuiq@hotmail.com
www.portes-puig.com

En relacions de parella

- Controlar amb qui parla o amb qui surt “perquè es preocupa”.
- Fer-la sentir culpable si vol temps per a ella mateixa.
- Pressionar-la subtilment perquè canviï la seva aparença.
- Bromes constants que la ridiculitzen o la fan sentir inferior.

Al carrer

- Comentaris sobre el cos o la roba sense consentiment (“piropos”).
- Mirades insistents o invasives.
- Ocupació d'espai (homes que s'asseuen ocupant més lloc del necessari).
- Qüestionar per què torna sola o a certa hora (“no és segur per a tu”).

A xarxes socials

- Rebre més comentaris sobre aparença que sobre

idees o contingut.

- Missatges no desitjats o sexualitzats.
- Criticar-la més durament per opinions que serien acceptades en un home.

En el llenguatge i actituds

- Utilitzar el masculí com a universal (“els homes” per referir-se a tothom).
- Dir “corre com una nena” com a insult.
- Assumir que una dona és menys competent en tecnologia o esport.
- Preguntar a una dona si pensa tenir fills en una entrevista de feina.

Així doncs, ja ho sabeu: tingueu present tot allò que no es fa visible de manera explícita i que ajuda a sustentar l'iceberg. Reviseu-vos i penseu què podeu fer en el vostre dia a dia per canviar-ho. Evitar un comentari, una broma o una actitud pot ajudar.



Ruta geològica per Balsareny (II)

Isidre Prat · Fotos: Isidre Prat

Aquest mes ens quedem a casa, per fixar-nos en diferents aspectes de la geologia de Balsareny, que vàrem tenir el gust de comentar amb el prestigiós doctor en geologia manresà **Josep Maria Mata Perelló**, Creu de Sant Jordi de la Generalitat 2025, acompanyat per **Josep Girabal Guitart**, geògraf d'Artés.

Josep Maria Mata, que acostuma a fer sortides divulgatives de naturalesa pels diferents municipis del Geoparc de la Catalunya Central —de fet, sempre ha recorregut llocs de tot l'estat i de l'estranger—, el dissabte 21 de març en va fer una a Bal-

sareny. Hi van participar 25 persones, inscrites prèviament; més o menys la quarta part era de Balsareny i la resta eren del Bagès i d'altres comarques, com el Vallès. Cal dir que els balsarenyencs també hi vam dir la nostra, sobre els coneixements que tenim del poble, en les diferents parades.

En destacarem ara, entre aquest mes i el mes següent, les fites del camí, sobretot de caire geològic, però també botànic i paisatgístic.

El carrer del Carrilet, el pont de la Via i el Repeu

La ruta va començar a l'Institut Escola, al carrer del Carrilet, on Mata ens va re-



La vall de la riera del Mujal, des de l'aqüeducte de Santa Maria, on s'està arrançant la llera de la riera (fins fa poc estava plena de canyes a vessar)

cordar que, per aquest carrer i la seva continuació pel pont de la Via, hi passava el tren anomenat Carrilet (fins al juny de 1973) i, com que

es va fer sobretot per transportar el carbó de les mines del Berguedà, ara el seu recorregut pertany al Geoparc, perquè és un parc geolò- >>>

12 Racons del Bagès i El Moianès

gic i miner. A Balsareny conservem, com a via verda, la part d'aquest recorregut que va del pont de la Via fins a Cal Cansalada.

Des del pont de la Via observem les grans capes de materials inclinats, on s'alternen els gresos i les margues (argiles carbonatades), sobre els quals s'assenta el nucli antic (església, Casal, Local parroquial...). I recordem que el seu color marró vermellós, degut al ferro que contenen, ens indica que formen part de la Formació Artés, que s'estén per bona part del terme i de la comarca (de l'era Terciària, fa 35-30 milions d'anys).

Tot seguit, continuem pel Repeu, recordant que aquest nom significa "peu d'un turó", i, en aquest cas vol dir que tant el camí com tota la cinglera, es troben al peu del turó de l'església, tot i que també es pot interpretar que és al peu del turó del Castell. També vàrem observar la vall que la riera del Mujal ha excavat en milions d'anys, on darrerament s'han tallat moltes canyes invasores que hi havia (tot i que algunes han tornat a brotar), dins del pla de millora de tota la riera que porta a terme la Generalitat i l'Agència Catalana de l'Aigua, de què ja vàrem informar al Sarment d'octubre passat. Aprofitem per mostrar aquí una imatge d'aquest tram fi-



El tram de la síquia entre el pont del Riu i la resclosa dels Manresans, d'un quilòmetre i mig

nal de la riera, on actualment estan treballant.

Aqüeducte de Santa Maria

El camí del Repeu acaba amb l'aqüeducte de Santa Maria, que travessa la riera del Mujal, i el pont del Riu. Cal destacar que per aquest aqüeducte encara avui en dia hi passa l'aigua de la síquia, per dintre; en canvi, per altres, com el de Conangle, a Balsareny mateix, ja no hi passa. Veiem que la síquia surt de l'aqüeducte i segueix per sota del pont del Riu; i també ens fixem que, a pocs metres a l'esquerra de la síquia, la riera del Mujal desemboca cap al Llobregat.

La síquia i la resclosa

Baixem cap a la síquia, des

de l'aqüeducte, i comentem la bona obra que es va fer al segle XIV, que encara es manté, tot i que hi ha sectors reformats, òbviament. En tot el tram fins a la resclosa dels Manresans, l'aigua s'amaga en molts punts i torna a sortir. Hi havia gent de fora que no hi havia estat mai i quedaven admirats que l'aigua vagi baixant per gravetat al llarg de 26 km amb només deu metres de desnivell. Tot gràcies a la idea de l'arquitecte Guillem Catà!

Arribant a la resclosa, no van faltar les magnífiques fotos que s'hi poden fer, tant de l'aigua i del bosc de ribera com de les *dames coiffées*, que es poden veure aixecant el cap des d'allà. Es va remarcar, per a qui no ho sa-

bés, que aquest bosc és una roureda amb aurons de fins a sis espècies i subespècies diferents, i també que hi ha l'única verneda ben formada del Bagès. En Mata va recordar que totes les infraestructures de l'aigua formen part de la mineria del Geoparc, com tota la síquia; pensem en els nombrosos ponts, túnels i aqüeductes que hi ha.

Veient la cinglera del Castell fins al riu, comentem que el nom del poble ve del mot balç —pels nombrosos balços o penya-segats del poble, com aquest del Castell, el del Repeu, vist abans, i el de la carretera vella cap a Sallent, prop del Molí, que els balsarenys anomenem específicament "el Balç"—; i del mot *areny*, que vol dir arena o sorra, en referència a les sorres que hi va deixar dipositades el riu. Balsareny té un nom d'origen geològic, com molts d'altres, entre ells Sallent, que ve d'*aqua salientis* "salt d'aigua".

Uns metres més enllà del quilòmetre zero de la síquia, on hi ha la caseta de control de l'aigua, descobrim el tram que es va veure alterat per les obres de la resclosa; veiem que els nous verns continuen creixent i alguns ja fan 5 o 6 metres d'alçada. Recordem que es va aprofitar per eliminar molts negundos, un auro molt invasor.



El mirador de la resclosa dels Manresans



El grup al km 0 de la síquia

Primer casament civil a Balsareny, al Casino

Juan Craviotto

La notícia que segueix es va publicar el 30 de desembre del 1931 a El Diluvio, diari republicà, federal i extremadament bel·ligerant amb les creences religioses. Editat en castellà a Barcelona, també fou especialment combatiu contra la monarquia, la corrupció i els abusos de l'administració municipal, raons prou convincents que justifiquen el perquè va arribar a ésser el diari més popular i amb més tirada entre la gent del poble menut. Heus aquí la notícia traduïda al català:

«Dissabte passat al poble de Balsareny tingué lloc un acte d'afirmació anticlerical, el primer que s'ha celebrat en aquesta localitat i que esdevingué una autèntica manifestació d'anticlericalisme.

«El jove obrer Bartolomé Navarro López va contreure casament pel civil amb la companya Esperanza Torres García. L'acte, organitzat per la Joventut Republicana, fou un èxit rotund. Del local social estant van sortir els nuvis, acompanyats dels seus



Una capçalera de 1908 d'El Diluvio (1879-1939)

familiars i gairebé tot el poble, encapçalats per una orquestra, que va obrir camí cap a l'Ajuntament, interpretant *La Marsellesa* i l'*Himne de Riego*. A la Casa Consistorial foren rebuts per l'autoritat judicial de la localitat, que després de fer saber als contraents i testimonis els articles del Codi civil pertinents a l'enllaç, els va unir en matrimoni, en nom de la llei.

«Foren els testimonis Nemesio Guerra Marcos i Bartolomé Cervantes Martínez. Tot seguit, la comitiva es va adreçar al local social, passant, abans, per diferents carrers del poble, on va desvetllar la curiositat dels veïns. Al local social es va servir als convidats un esmorzar, i després al saló d'actes de l'entitat es va tancar la ceri-

mònia nupcial amb un lluit ball d'orquestra.

«Desitgem tota sort de ventures als felços nuvis en el seu flamant enllaç i que s'estengui el seu exemple per a la resta d'habitants d'aquest poble, que encara estan ben endarrerits quant a l'anticlericalisme.

«La nostra més cordial salutació als pares dels nuvis, Bartolomé Navarro, Josefa López, Adrián Torres i Miquela García, així com als organitzadors d'aquest reeixit acte, el qual deixarà records agradables al poble de Balsareny.»

En relació a aquest esdeveniment, la Paulina Vilaseca, dona de conversa franca i tracte afable, ens va deixar un

apunt sobre el laïcisme dels republicans de casa nostra: «També es deia que al Casino tenien dipositats diners per pagar el primer casament o enterrament laic.» (Sarment, 60, gener 1981). Si som del mateix parer convindreu amb mi que en aquesta mateixa notícia es poden percebre diversos indicis que ratificarien que realment esdevingué així: caire festívol i popular de l'enllaç, àpat de bodes i posterior sarau al Casino amenitzat per una orquestra, i especialment, l'organització del casori que anà a càrrec dels joves republicans de dita entitat.

Comptat i debatut, el dissabte 26 de desembre de 1931 es va celebrar al Casino el primer casament civil amb la particularitat que fou de bòbilis-bòbilis. És a dir, la Paulina tenia raó, ja que els noucasats —a bodes em convides!— no van pagar ni cinc cèntims en la celebració del seu propi casament. És de pressuposar que la fregadissa de mans d'aquella tarda hivernal de desembre —justament la diada de Sant Esteve—, fou sonada. I no pel fred, evidentment.



Clínica Podològica
Zayas

Deysi Zayas Núm. Col. 1901

C. Bruc, 50 Balsareny 667 51 70 90 deysizayas@gmail.com



Sant Domènec, 32
Tel. 93 839 61 35
BALSARENY



Carns Capdevila

criança elaboració pròpia
productes artesanals

Jacint Verdaguer, 9 - BALSARENY
Telèfon 93 820 02 86



INSTAL-LEM I REPAREM

AIGUA · LLUM · GAS · ANTENES TV · CALEFACCIÓ · AIRE CONDICIONAT

Travessera, 77 - Tel. 93 820 03 55 - 605 79 78 32 - BALSARENY
instalnou@gmail.com

Activitats a La Tempesta el mes d'abril

Isidre Prat • Fotos: Isidre Prat / La Tempesta

Durant aquest mes d'abril, l'espai cultural La Tempesta ha continuat amb l'exposició *Què queda després de la tempesta?* de Sergio **Valle Rabinat** i Eva **Salvador Terrones**. Es tracta d'una bona col·lecció de quadres de dibuixos a llapis, carbonet, tinta i diverses tècniques a color; així com esbossos de tatuatges. La mostra es mantindrà fins al dia 3 de maig.

Per altra banda, el dia 9 d'abril es va fer la tercera i darrera sessió del Club de Lectura de Poesia, a càrrec de **Sònia Moya**, amb el comentari del llibre *Al cor de les paraules*, de Montserrat Abelló. La Tempesta ha anunciat la possibilitat de repetir l'experiència la propera temporada.

El dissabte 11 d'abril, el fotògraf balsarenenc **Txus Garcia** va dirigir un taller de fotografia amb el títol "Adéu, automàtic": aprèn a controlar la teva càmera. Amb beguda i aperitiu inclòs, els assistents van aprendre tècniques i estratègies per millorar la qualitat de les fotografies. Com que l'experiència va resultar molt positiva, ja s'estan plantejant de fer-ne noves sessions.

Pel que fa a la música,



Joan Comaposada, Cece Giannotti i Quim Roca

aquest mes hi ha hagut un excel·lent concert, el diumenge 12 a les 7 de la tarda, amb l'actuació del músic canadenc, d'ascendència italiana i establert a Catalunya, **Cece Giannotti**. Durant una hora i mitja va oferir més d'una dotzena de peces amb la seva veu i la seva guitarra, acompanyat pel baix elèctric **Joan Comaposada**, músic igualadí, que també va presentar tot el repertori. Van interpretar cançons d'estils variats, com el blues, el jazz, el folk i el pop, amb un aire americà, marcat per la veu profunda i característica de Cece. La majoria les va cantar en anglès, i algunes en francès i en italià (com la coneguda *Bella Ciao*), amb pinzellades en castellà i en català. Un bon nombre de peces van ser acompanyades també per l'harmonica del manresà **Quim Roca**, un expert en aquest instrument i que, a més, és terapeuta

de la respiració —va batre el rècord de tocar l'harmonica durant 31 minuts—. Després dels forts aplaudiments de la cinquantena de persones que omplia la sala, els tres músics van acabar el concert amb un popurri de diferents peces musicals, agraint a la direcció de La Tempesta i al músic i fotògraf Txus Garcia el fet d'haver pogut actuar a Balsareny.

No hi podia faltar, com de costum, una presentació de llibres. Aquest mes, el divendres 17, es va tractar del poemari *Llera*, amb la presència de l'autora, **Sònia Moya**, que va ser entrevistada per l'escriptor navassenc **Xavi Mas Craviotto**. El llibre és un recull de poesies inspirades en la llera dels rius. S'estructura en set parts, amb títols referits a conceptes relacionats amb el riu: cabal, afluents, meandres, brollador, cadolla, sallent i

crescudes. Són poesies molt treballades i profundes, amb referència constant a la natura i a les cicatrius que el pas de la vida deixa en les persones, tal com el curs dels rius deixa sediments en la llera. Després de la presentació, tant la Sònia com el Xavi van recitar una bona selecció de poesies de cadascuna de les parts del llibre. El públic assistent —una quinzena de persones— també hi va participar, amb preguntes i amb els seus propis comentaris.

L'endemà, dissabte 18 al migdia, hi va haver un Pòdcast Natural en directe d'escriptura creativa, presentat per **Roger Coch**, en conversa amb les escriptores **Míriam Freixas**, **Laura Gonzalvo** i **Irene Rubio**. Amb la presència d'una trentena de persones, i al llarg d'una hora i mitja, van enfocar els seus comentaris, durant bona part del temps, en el llibre *Tango satànic*, de l'escriptor hongarès László Krasznahorkai, premi Nobel de Literatura del 2025. L'altra part de la conversa va estar dedicada a les recomanacions de llibres per Sant Jordi, que van fer cadascun dels quatre tertulians.

La programació d'abril a La Tempesta es va completar amb els actes del dia de Sant Jordi, que comentarem el mes vinent.



Txus Garcia: 'Adéu, automàtic'



Club de Lectura de Poesia



Pòdcast

Ara fa... 40 anys. Jocs Olímpics escolars

Selecció: Joan Prat - Fotos: Josep Rodergas / Arxiu Municipal Balsareny

Aquest any en farà 40 que Barcelona va ser nominada seu dels Jocs Olímpics de 1992. L'eufòria que es va viure en general a tot Catalunya va fer que a l'escola de Balsareny s'organitzessin el desembre de 1986 uns Jocs Olímpics escolars que van durar tota una setmana. Al Sarment núm. 52 de gener de 1987 ens en fèiem ressò a la portada, amb una fotografia del peveter que es va fer per a l'ocasió; a l'editorial, amb un esment a «l'esplendorosa clausura dels Jocs Olímpics escolars»; i a la secció de "Balsareny Avui", on Josep Gudayol informava de l'esdeveniment en un article, del qual hem extret aquests paràgrafs:

«Sota el lema "AMB L'ESPORT ET FARÀS FORT", Balsareny i



la seva escola Guillem de Balsareny van viure unes jornades d'adhesió a la Barcelona Olímpica del 92.

»Amb l'organització del Consell Escolar, l'Associació de Pares i el Claustre de Mestres del nostre col·legi, s'han celebrat des del dia 14 fins al 21 de desembre uns Jocs Olímpics on la gimnàstica, l'atletisme,

l'handbol, el bàsquet i el futbol, entre altres, van formar el gruix esportiu que practicaven els grups d'alumnes dels diferents cursos.»

S'informava també que les proves van tenir lloc al nou pavelló esportiu, llevat del futbol; i de la presència de diversos esportistes coneguts, a fi de donar a l'alumnat «un

estímul i il·lusió», així com de l'actuació de l'equip de bàsquet femení del "Font Vella" amb jugadores americanes.



Portada del Sarment, gener 1987

Fe d'errades

En l'edició impresa del mes passat, per error, es va dir que la colla Foc Nou va entrar en declivi a partir de 1988, quan en realitat havia de dir 1978.

**CARNISSERIA
& ANSALADERIA
CARMELO**

Sant Domènec, 44
Telèfon 93 839 65 08
BALSARENY

Antiga Casa Rosendo
des de 1926

**La botiga del
MAS**

Pol. Ind. La Coromina, c/ Indústria, s/n - Tel. 93 839 64 71 - BALSARENY



**IVET JUNYENT
ADVOCADA**

Carretera de Berga 41 Baixos, Balsareny 93 335 68 88 / 623 26 45 26
despatx@ijadvocada.com www.ijadvocada.com

38a CAMINADA POPULAR BALSARENY

**Diumenge,
17 de maig
de 2026**

Sortida:
Plaça de l'Església
de 8 a 8:30h del matí

- Coca i xocolata a la sortida
- Esmorzar: entrepà de botifarra o formatge
- Taronges i aigua
- Pica pica a l'arribada
- Detall pels participants

**Caminada curta: 8 km
Caminada llarga: 14 km**

**Preu socis CEB: 7€
Preu no socis: 10€
Gratuït fins a 8 anys
(assegurança inclosa)**

**Cal portar got
o cantimplora**

Organitza:



Col·laboren:



Dibuix: Lluís Vera i Sara Rodríguez

Inscripcions anticipades a:
<https://ontitatsbalsareny.fila12.cat>
o el mateix dia presencialment



'Owen': una nova novel·la de Roger Garròs

Ramon Carreé · Foto: Roger Garròs

Un any després d'haver publicat la seva òpera prima, *Un món tancat amb pany i clau*, que ja vam ressenyar, el jove Roger Garròs Bruch, de 14 anys, nascut a Torelló amb arrels balsarenyenques, ens sorprèn amb una segona novel·la, més llarga i ambiciosa: *Owen*. Un llibre de 330 pàgines plenes d'aventures fantàstiques, amb ironia i sentit de l'humor; abundor de recursos literaris, una trama densa i una estructura ben travada.

El punt de partença és un món alternatiu, distòpic, en què conviuen una raça humana amb diverses "segones races" més pobres i discriminades, que es barregen entre elles i també amb els humans, i que ara estan amenaçades d'extermini per la megalomania del rei Hades. Aquest, juntament amb dos reis reptilians i amb l'ajut d'exèrcits monstruosos, es

proposa eliminar les segones races i envair la resta del planeta amb mètodes violents, promovent el supremacisme amb discursos demagògics d'odi a la diversitat. Mentrestant, els habitants de la superfície més rica malmeten les fonts d'energia vitals del seu món i posen en perill la supervivència de les altres formes de vida. Així ja s'intueix que la novel·la, més enllà de la trama aventurera, ens permet reflexionar una mica sobre un rerefons dissortadament ben allunyat de la ficció.

Els protagonistes són un adolescent, Owen, mestís, i el seu amic, el ratolí Brownie, que, juntament amb Nahuala, una jove de segona raça, s'enfrontaran a les forces del Mal en un llarg viatge ple de perills enmig d'una geografia fantàstica: el nord glaçat, l'est oceànic, el districte central amb grans ciutats fortificades, el sud calorós i desèrtic, l'oest contaminat

i devastat i una civilització primigènica subterrània on habiten misterioses ombres. Hi ha un vast elenc de personatges secundaris: dels principals en podrem conèixer les circumstàncies que els fan actuar d'una manera o altra, cosa que enriqueix la narració; com també la minuciositat en les descripcions de llocs, ambients i individus i el ritme amb què fa progressar l'acció, amb moments de coratge, flaqueja, humor i tendresa, per intentar arribar a un desenllaç que eviti la destrucció planetària.

Igual com en el seu primer llibre, però amb molta més presència, les divertides intervencions de l'Escriptor i del Narrador aporten un contrapunt irònic al relat, fins al punt d'interactuar sovint amb els protagonistes. Es tracta d'un recurs poc habitual però característic de l'autor, que afegeix una empremta molt personal al seu estil. El llibre es pot adquirir a Amazon en



aquest enllaç: <https://share.google/GTH0uDQq3Z6oc-Nori>

Felicitem en Roger per la seva enorme capacitat de fabulació, i n'esperem en el futur més mostres del seu enginy. Podem estar segurs que, a mesura que vagi consolidant les tècniques narratives i expressives, la seva exuberant creativitat ens fornirà noves obres, ja sigui en el gènere de la novel·la d'acció juvenil o bé en qualsevol altre àmbit literari. Temps al temps.

La Biblioteca el mes de març

Elena Mendoza / Ana Pérez ·
Fotos: E. Mendoza / A. Pérez

L'activitat de la Biblioteca Pere Casaldàliga al mes de març ha tingut dos grans eixos: el Dia de les Dones i la commemoració de Hans Christian Andersen.

Dimecres 4, una quarantena de persones es van trobar a la Sala Sindicat per comentar la guardonada pel·lícula *Siempre nos quedará mañana* (C'è ancora domani, en l'original italià). El cinefòrum, organitzat per la Biblioteca, va reunir una quarantena de dones i homes que van compartir les seves impressions



sobre la cinta. Dirigida i protagonitzada per Paola Cortellesi, la història segueix la vida de la Delia, una dona que arrossega una vida asfixiant en la Roma de la postguerra. La Delia sobreviu al maltractament del marit i es desvia

per la cura de la família, però tot fa un gir amb l'arribada d'una carta que li retorna l'esperança d'una vida en majúscula. Les assistents van coincidir a comparar-la amb *La vida és bella*, pel seu encert a l'hora d'apropar-nos

els temes més durs amb un somriure. L'agudesca del to, de la mà d'una sensacional banda sonora, aconseguí fer sàtira del masclisme, remarcant l'absurd de les escenes de violència sense restar-los pes dramàtic.

Una segona convocatòria de color lila va arribar dijous 12: celebràvem la tercera edició del Club de Lectura de Dones amb *L'Acabadora*, de Michela Murgia. Una novel·la que no va deixar ningú indiferent, així com tampoc ho feia la seva autora, la vida i el pensament de la qual vam poder conèixer de més a prop. >>>

Amb una prosa captivadora, Murgia ens introdueix en la seva Sardanya per parlar-nos de maternitats, de vida i mort, i de dones que en mouen els fils en la ombra, com les Moires de la mitologia grega. Aprofitem per recomanar-vos a totes i tots tant la pel·lícula com el llibre!

A finals de mes, els grups de primer i segon de Primària de l'Escola Guillem de Balsareny van assistir a una activitat molt especial: "Les caixes del Hans", un laboratori de lectura dedicat als contes d'Andersen. L'activitat busca donar a conèixer els relats tradicionals de l'escriptor danès, autor de prop de dos-cents contes com *L'aneguet lleig*, *El soldadet de plom* o *La sireneteta*. Els infants van tenir l'oportunitat d'escoltar i

llegir alguns d'aquests contes, i després van deixar volar la imaginació per crear les seves pròpies històries a partir de petits objectes. El laboratori ha estat creat pel grup de treball de Xics, en el qual la biblioteca participa, i que aplega diverses biblioteques de la zona en el disseny d'activitats entorn de la literatura infantil i juvenil.

I això no ha estat tot: un taller de teatre social sobre les injustícies de la indústria tèxtil amb quart d'ESO, una sortida al teatre Kursaal a veure *Per davant i per darrere*, una xerrada sobre el llegat de Gaudí al Berguedà a càrrec del Ramon Soler, clubs de lectura poètics amb petits i grans, i l'hora del conte amb Rah-mon Roma han acabat d'adobar aquest mes.



Resposta a Imatges de Balsareny

Isidre Prat Obradors · Foto: Isidre Prat

Es tracta de l'església de la Santa Creu del Mujal, en terme de Navàs, però a molt poca distància del terme municipal de Balsareny. Per arribar-hi, cal entrar a Navàs, per la sortida sud de l'autovia i, després de les cases del barri de Cal Nosa de Balsareny, hi ha el trencall a l'esquerra. Així, s'agafa la carretera del Mujal —en què la banda esquerra és de Balsareny i la dreta és de Navàs— i, seguint-la, ens portarà al nucli del Mujal al cap de 2,2 km. Arribant allà, a la mateixa carretera (que va cap a Sant Cugat del Racó i Castelladral), de seguida veurem l'església a la dreta. Des de Balsareny, hi ha un total de poc més de 6 km. També s'hi pot anar a peu, passant pel dret. Hi ha diversos camins: un d'aquests és pujar cap a Sobirana o al Collet del Nado

i després baixar, travessant la riera, fins al Mujal. Igualment, hi ha una via verda de Navàs al Mujal, arran de la carretera.

Aquesta església era, en un principi, d'estil romànic tardà, del segle XIII, però d'aquella època només se'n conserva el portal, orientat cap al sud. La resta s'ha anat reformant. El temple té una sola nau i és de planta de creu llatina, amb un braç, on hi ha la capella dedicada a la Mare de Déu del Roser, més llarg que l'altre, que té la capella dedicada a sant Pere. Totes dues capelles són d'època gòtica, dels segles XIV-XV, igual que les voltes d'aresta que cobreixen la nau. Per altra banda, a l'altar major es conserva part d'un retaule barroc del segle XVII.

De la mateixa nau en surt el campanar, de planta quadrada, construït molt més tard,



el 1854. Al costat est hi ha un annex més modern, que correspon a la sagristia; mentre que pel costat oest l'església està adossada a la rectoria. Durant el segle XX i també aquest segle XXI s'hi han fet més restauracions i obres de millora, en part degut a les destrosses provocades per la guerra civil.

Com veieu, aquesta església

és fruit de moltes èpoques i estils. Com a curiositat, direm que antigament la parròquia del Mujal incloïa el nucli de Navàs, fins al 1897, que es va construir l'església de Navàs, la qual depenia de la parròquia del Mujal. Tanmateix, més endavant (el 1909) es va invertir la situació: la del Mujal va passar a dependre de la parròquia de Navàs.

Sant Jordi, el dia del llibre i sant Marc: curiositats de l'Evangelí de Marc

Mossèn Marc Majà i Guiu a

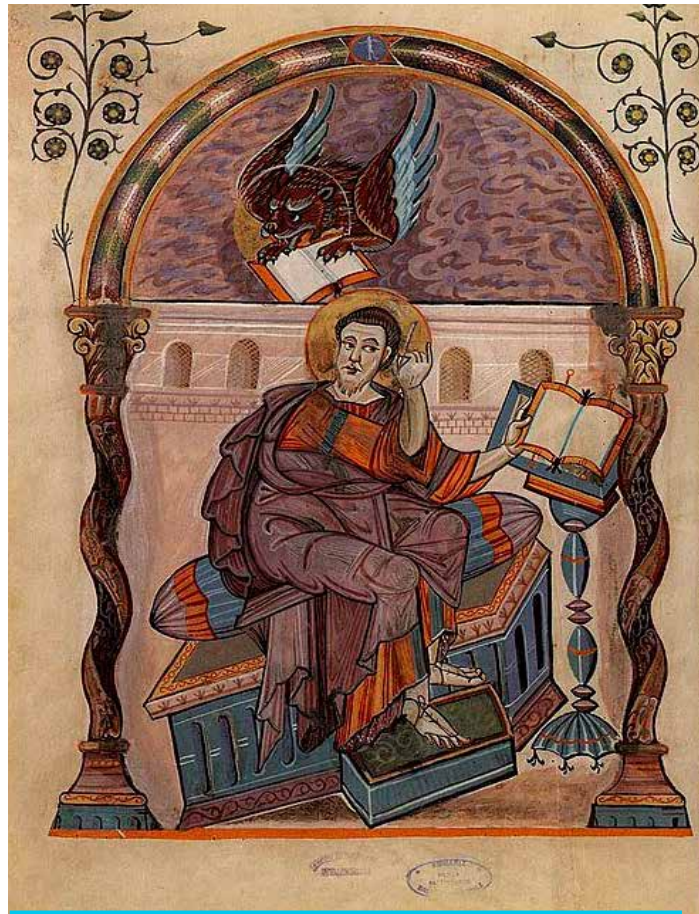
El mes d'abril, junt amb l'esclat de la primavera, és un mes ben carregat de dates senyalades. A Balsareny tenim en particular la festa de sant Marc (dia 25) que, a nivell de calendari, està ben acompanyada per sant Jordi (23) i la Mare de Déu de Montserrat (27).

El fet que sant Jordi s'hagi convertit en "el dia del llibre" i, per altra banda, que sant Marc sigui principalment conegut pel llibre bíblic que porta el seu nom, fa ben avinent que aquest escrit de la revista *Sarment* el dediquem a comentar algunes característiques i curiositats d'aquest llibre: l'Evangelí de sant Marc.

Autoria

Sant Marc no era del grup dels dotze apòstols. Tanmateix, sí que és un cristià que podria dir-se "de la primera generació". El seu nom apareix citat al llibre dels Fets dels Apòstols (Ac 12,12) i també a la carta als Colossencs (Col 4,10) i a la Primera carta de Pere (1Pe 5,13). Una tradició cristiana antiga diu que Marc hauria acompanyat l'apòstol Pere i que n'hauria recollit per escrit la seva predicació (d'aquí, que s'inspirés per escriure l'Evangelí).

Època i context d'escriptura



Imatge (Wikimedia Commons): Sant Marc escrivint l'Evangelí, miniatura del segle IX en el Codex Aureus o Evangelinari de l'abadia de Lorsch, a Hessen; avui, en part a la Biblioteca Batthyaneum d'Alba Julia, a Romania (Evangelis de Mateu i de Marc), i en part a la Biblioteca Vaticana (Evangelis de Lluc i de Joan).

L'Evangelí de Marc es considera el més antic dels quatre evangelis, entre els anys 60-70 d.C. Segons la tradició que presenta Marc com a "secretari" de l'apòstol Pere a la ciutat de Roma, aquest Evangelí s'hauria escrit adreçant-se a una comunitat cristiana d'origen pagà (no jueu). Això explicaria que, en diferents moments del llibre, s'hi trobin breus comentaris

pensats per ajudar els no jueus a comprendre algunes pràctiques o costums jueus pròpies del temps de Jesús.

Característiques internes

Com a característiques internes del llibre podem remarcar que és el més curt dels quatre evangelis (compta amb 16 capítols) i que, encara que d'entrada no ho pugui semblar, té una estructura molt clara. Aquesta estructura queda travada per l'inici del llibre ("Comença l'evangelí de Jesús, el Messies, Fill de Déu" Mc 1,1) i per les paraules que el centurió pronuncia, gairebé al final del llibre, quan presencia la mort de Jesús ("És veritat: aquest home era fill de Déu"

Mc 15,39). És a dir: allò que s'anuncia al principi del llibre (es parla de Jesús com a "Fill de Déu") queda testificat al final quan un centurió (un home pagà, d'origen no jueu) reconeix Jesús precisament com a "fill de Déu". Amb aquesta inclusió d'inici i final del llibre, és com si es pogués dir "missió aconseguida": efectivament, Jesús és el Fill de Déu, i el soldat romà així ho testimonia. Per últim, i encara sobre l'estructura del llibre, és molt interessant observar que l'Evangelí de Marc col·loca una episodi cabdal de la vida de Jesús amb els deixebles just al mig del llibre: en el capítol 8, els deixebles, en boca de Pere, fan el primer reconeixement encertat del messianisme del Mestre: "I vosaltres, qui dieu que sóc?" Pere li respon: "Vos sou el Messies" (Mc 8,29). Ara bé, aquest encert de Pere, si bé és ben correcte des del punt de vista del vocabulari (Jesús és, efectivament, "el Messies"), està molt lluny de ser un veritable coneixement de Jesús i de la seva particular forma de ser "el Messies". Els esdeveniments posteriors a aquell episodi de reconeixement messiànic i, sobretot, l'abandó dels deixebles respecte a Jesús en el moment de la passió i mort mostraran escandalosament aquesta "no comprensió" d'ells envers el Mestre. Què passarà aleshores? Si bé tots sabem el final, cal llegir l'Evangelí per descobrir-ho!

Acabem, doncs, aquestes línies recomanant la lectura de l'Evangelí de Marc. El trobareu dins qualsevol Bíblia que tingueu a casa o, també, en mil i un formats per internet. Bona lectura!

Llibreria EL TRÈVOL

Astrid Serrano Fusté

C/ Creu, 29 - Tel. 93 839 65 50 - BALSARENY
trevalbalsareny@gmail.com

Alfonso Robles Motos (1955-2025)

R.C. en nom de tots els seus amics

A tots els que els vàrem conèixer i estimar, ens ha colpit la trista nova de la defunció del nostre amic Alfonso Robles, el passat mes d'octubre.

L'Alfonso va ser un mestre, nascut a Topares (Almeria) el 1955, que va arribar destinat a l'Escola Guillem de Balsareny l'any 1979 i hi va estar fins a l'estiu de 1982.

Durant el poc temps que va estar al poble, va aprendre català i es va integrar de seguida, i molt activament, en la nostra vida cultural i social, que aquells anys de la Transició era plena de vitalitat i d'inquietuds, de joves —com nosaltres i com ell, aleshores— amb ganes de fer coses. Va col·laborar a fons amb les activitats del CCB (Festivals d'Estiu, Carnestoltes, La Lluerna...) i amb altres mostres de cultura popular local, com el Rebot del Traginer o la Cavalcada dels Reis; a més de contribuir, des del claustre de

professors, al disseny pioner del model d'escola pública catalana del Col·legi Guillem. També va ser redactor del *Sarment*, on, entre altres coses, va promoure i dirigir una secció, "*Sarment petit*", en què donava veu als nens i nenes de l'escola.

Després es va casar amb la Rosario i es va traslladar al poble de Válor (la Alpujarra, Granada), on va continuar la seva trajectòria com a educador fins a la jubilació. Alguns dels seus amics van anar al casament i el van tornar a visitar en altres ocasions. Tenia un blog, *Topares siempre*, on publicava records del seu poble. La Rosario va morir l'any 2011 i des del *Sarment* els seus amics li vàrem expressar el nostre condol; ell, al seu torn, ens va enviar una emotiva carta recordant els anys que havia passat a Balsareny i la forta empremta que hi va deixar i que en va rebre. L'estiu de 2012 va venir-nos a veure i el vam poder abraçar novament. Ara tan sols ens queda donar el condol als seus fills, Adrián i Maria José, i recordar-lo com el vàrem conèixer: sempre alegre, animós i disposat a treballar en allò que calgués, al servei de la cultura, de l'educació i dels valors humans.



Març, marçador, de nit fa fred i de dia calor

Març de 2026

Francesc Camprubi (dades AEMET) - Foto: Isidre Prat

Temperatura (°C)

Mitjana de mínimes	3,4
Mitjana de màximes	17,3
Mínima	-2,3
Màxima	22,0
Mín. més alta	11,6
Màx. més baixa	12,1

Vent (km/h)

Ventada més alta (dia 15)	64,0
---------------------------	------

Pressió (hPA)

Màxima (dia 1)	1009,6
Mínima (dia 5)	995,8

La pluja (litres/m2)

Dia 5	15,4
Dia 6	21,2
Dia 7	3,6
Dia 8	5,0
Dia 14	5,3
Dia 22	1,0
Total	51,5



Repte núm. 112

Roc Carulla

Solució al repte núm. 111: 216

Quin és el nombre més gran que escrit en català no repeteix cap lletra?

Salut i lògica.



Carme Galera
roba de vestir

roba per nadons, roba per nens i nenes, roba per nois i noies, roba per adults, roba per la llar, llistes naixement

a la crta. de Berga 3, telf. 938 396 246, de Balsareny



Farmàcia
Marc
Iglesias

Farmàcia de Balsareny

SALUT AUDITIVA

Sentir-hi bé és salut.

Entendre el que ens diuen,
conversar amb tranquil·litat
i no perdre's els petits moments
del dia a dia també és salut.



A la Farmàcia de Balsareny
t'ajudem a cuidar la teva **salut auditiva**
amb un tracte proper, professional
i adaptat a cada persona.



Esteve Iglesias

Farmacèutic · Audiòleg · Ortopeda
Ctra. de Berga, 2 - BALSARENY

Publicació del Cercle Cultural de Balsareny
Sarment

Dipòsit legal: B-27.977-1980

Plaça Ricard Viñas, 3, 2n - 08660 BALSARENY
sarment@sarment.cat - ccbsarment@gmail.com

Amb el suport de



ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

